

هوش مصنوعی چگونه آینده آموزش را متحول می‌کند؟

پژوهش «هوش مصنوعی چگونه آینده آموزش را متحول می‌کند؟» به تلاش علی شفیعی‌نسب ترجمه‌شده و در وبگاه پژوهشگاه فضای مجازی منتشر شده است؛ این پژوهش نگاهی عمیق به حوزه آموزش و نظام علم، تحقیقات و نوآوری دارد که یکی از مهم‌ترین حوزه‌هایی است که با ظهور فناوری‌های مربوط به هوش مصنوعی دگرگون‌شده و ویژگی برجسته این پژوهش جامع و چندوجهی بودن آن است.

انقلاب هوش مصنوعی و دستاوردهای شگفت‌انگیز آن در سال‌های اخیر، در صدر موضوع‌ها و پرسش‌هایی است که جالب‌توجه بسیاری از حکومت‌ها، مراکز علمی‌سیاستی، نخبگان و متخصصان بوده است. علاوه بر فرصت‌ها و امکان‌های گسترده‌ای که به واسطه پیشرفت انقلابی این فناوری‌ها در اختیار انسان‌ها قرار گرفته، تهدیدها و ابهامات فراوانی نیز در مورد تبعات و عواقب این حرکت شتاب‌زده و بی‌مهابا به وجود آمده است. دعوت به تأمل و تأنی بیشتر در مورد این فناوری‌ها و اصول و هنجارهای توسعه و کاربست آن‌ها در حوزه‌های مختلف، وجه مشترک حجم انبوهی از آثار پژوهشی، انواع کتاب‌ها و سایر مکتوبات و نیز نشست‌ها و کنفرانس‌های مختلف در سال‌های اخیر بوده است.

عرصه «آموزش» و نظام علم، تحقیقات و نوآوری، یکی از مهم‌ترین حوزه‌هایی است که با ظهور فناوری‌های مربوط به هوش مصنوعی دگرگون‌شده و تحولاتی اساسی را پشت سر خواهد گذاشت. ورود انواع فناوری‌ها و دستاوردهای مرتبط با هوش مصنوعی در ابعاد و جوانب مختلف حوزه «آموزش»، باعث شکل‌گیری امکان‌ها و مسیرهای تازه‌ای شده که برخلاف نقاط روشن و امیدوارکننده بسیار نگرانی‌ها و بیم‌هایی نیز به همراه داشته است. کشور ما نیز در سال‌های اخیر تلاش‌هایی در مسیر دستیابی به برخی توانمندی‌های این حوزه و بهره‌مندی از مواهب آن را در پیش گرفته است. با این وصف، حرکت آگاهانه و حساب‌شده در این مسیر مستلزم ارزیابی انتقادی فعالیت‌ها و تجربه‌های سایر کشورها در این زمینه است.

اثر حاضر، تحت عنوان «هوش مصنوعی و آموزش» (AI & ED)، در نوامبر ۲۰۲۲ توسط شورای اروپا و به قلم پنج نفر از پژوهشگران این شورا به نگارش درآمده است. ویژگی برجسته این پژوهش که موجب تمایز آن از سایر آثار منتشرشده در سطح جهان شده است، جامعیت و چندوجهی بودن آن است. نگارندگان نه تنها به «کاربرد» هوش مصنوعی و فناوری‌های مرتبط با آن در انواع فعالیت‌ها و فرآیندهای مرتبط با آموزش می‌پردازند، بلکه از زاویه دیگر، به نظام حوزه‌های مرتبط با این فناوری‌ها و انواع فرآیندها و اقدام‌هایی که در جهت تربیت نیروی انسانی متخصص در این زمینه انجام می‌شود، نیز توجه ویژه‌ای داشته‌اند.